

KONSPEKT 1
GADAĆ KAŻDY MOŻE?
czyli
komunikacja a mowa nienawiści

Cele: Po zajęciach uczestnicy:

- będą potrafili wskazać części składowe procesu komunikacji;
- będą wiedzieli, czym jest mowa nienawiści;
- będą potrafili wskazać zachowania, które naruszają ich godność osobistą.

Lp.	Przebieg	Materiały	Czas			
1.	Wprowadzenie. Definicja mowy nienawiści. Prowadzący prosi uczestników, by ustawili się w jednym szeregu, tyłem do niego. Każdej osobie nakleja na placach kartkę (załącznik 1 „Mowa nienawiści – szereg”) na której napisany jest numer i litera (ważne jest, by kartki były przyklejone w przypadkowej kolejności). W czasie tej czynności uczestnicy nie mogą się odwracać ani porozumiewać się ze sobą. Zadaniem uczestników będzie ustawić się zgodnie z numerami z kartek w jednym szeregu tak, aby udało się odczytać powstałe w ten sposób hasło. Nie wolno ściągać swoich kartek z pleców. Uczestnicy mają na wykonanie tego zadania dwie minuty*. Dopiero po podaniu instrukcji uczestnicy mogą mówić i poruszać się. Po wykonaniu zadania prowadzący prosi uczestników o odczytanie hasła: jest nim „Mowa nienawiści”. Prowadzący zapisuje hasło na flipcharcie. Uczestnicy powinni ściągnąć kartki i usiąść w kręgu. Następnie prowadzący prosi uczestników o podanie swoich skojarzeń; każde z nich zapisuje. Następnie krótko tłumaczy czym jest mowa nienawiści. Wyjaśnia, że dzisiejsze zajęcia będą poświęcone tym aspektom komunikacji (czyli porozumiewania się), które w największym stopniu składają się na mowę nienawiści.	Załącznik 1 – „Mowa nienawiści – szereg”, taśma klejąca, marker, flipchart	10 min			
2.	Trzy rzędy - komunikacja i bariery komunikacyjne. Prowadzący przed zajęciami tnie trzy widokówki na tyle części, by każdy uczeń losując jedną z nich trafił do jednej z trzech równolicznych grup. Na początku tego ćwiczenia uczestnicy losują części i zostają członkami jednej z grup – A, B lub C. Każda z grup ma stanąć w jednym szeregu w pewnym oddaleniu od siebie**. Żadnej z grup nie wolno opuścić wyznaczonego miejsca. <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>GRUPA A</td></tr> <tr><td>GRUPA B</td></tr> <tr><td>GRUPA C</td></tr> </table> Grupa A będzie miała za zadanie przekazać grupie C komunikat, który za chwilę zostanie im podany przez prowadzącego. Grupa A może używać swoich	GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	Taśma malarska, flipchart, markery	15 min
GRUPA A						
GRUPA B						
GRUPA C						

	głosów i wykonywać gesty. Zadaniem grupy C jest wysłuchać nadawanego przez grupę A komunikatu, zaś zadaniem grupy B jest niedopuszczenie do tego (przeszkadzanie).*** Ćwiczenie powtarza się trzykrotnie, tak by każda z grup wystąpiła w każdej z trzech ról. Ustawienia grup powinny wyglądać więc następująco: a) A → B → C b) B → C → A c) C → A → B Przykładowe hasła: „Reakcja raketowa”, „Apetyt anakondy”, „Krytyczny kaktus” itp. – ważne, by nie były one oczywiste i miały podobny stopień trudności. Po zakończeniu ćwiczenia prowadzący prosi uczestników, by zastanowili się, kto w tym ćwiczeniu był nadawcą komunikatu, kto odbiorcą, a kto barierą komunikacyjną. Wyjaśnia, że kiedy ludzie próbują przekazać sobie jakąś informację, proces ten może napotkać na przeszkody. Mogą być one różnego rodzaju, wynikać z tego, co mówimy, jak mówimy, jak się zachowujemy oraz od czynników zewnętrznych. Prosi uczestników, by wymienili to, co ich zdaniem może być barierą komunikacyjną. Odpowiedzi uczestników zapisuje na flipcharcie. Następnie wyjaśnia znaczenie słowa bariera komunikacyjna. Mówi, że za chwilę poruszony zostanie temat obraźliwych słów – jednego z rodzajów barier komunikacyjnych.		
3.	Mowa nienawiści a moje granice. Prowadzący przy pomocy taśmy malarskiej zaznacza na podłodze długą linię. Prosi uczestników, by ustawili się na niej w jednym rzędzie. Wyjaśnia, że za chwilę przeczyta im różne komunikaty. Jeśli ktoś poczuje się w jakiś sposób dotknięty odczytanymi słowami powinien zrobić krok w przód. Jeśli takie słowa są mu obojętne – krok w tył. Każdy uczestnik ma prawo do swoich wyborów. Prowadzący odczytuje komunikaty z załącznika 2 - „Mowa nienawiści?”. Po zakończonym ćwiczeniu prowadzący pyta uczestników: Jakie słowa najbardziej was uraziły? Dlaczego? Czy zdarzały się sytuacje, że w tym samym momencie jedni z was szli do przodu a inni do tyłu? Dlaczego? Dlaczego tego typu słowa są barierą komunikacyjną? Co z tego wynika? Prowadzący podsumowuje: każdy z nas ma inne granice i wrażliwość – dlatego należy bardzo uważać z nieprzyjemnymi słowami. Może się zdarzyć, że to, co dla nas jest obojętne, dla kogoś będzie bardzo raniące. Nie zawsze jesteśmy w stanie zauważyć, że nasze słowa kogoś dotknęły. Zwraca uwagę na najbardziej raniące według uczestników słowa i nieodpowiedniość ich używania. Pyta, czy są inne sposoby, w które można wyrazić swoje zdanie. Wskazuje różnicę między wolnością słowa a mową nienawiści.	Taśma malarska, załącznik 2 „Mowa nienawiści?”.	15 min
4.	Wyzwanie na zadanie. Prowadzący zachęca, by każdy z uczestników przygotował na kolejne zajęcia		5 min

(w udokumentowany sposób) jakiś przykład na mowę nienawiści i wskazał, w jaki sposób można było jej uniknąć, lub jak zachować się wobec niej, by miała mniejszą siłę oddziaływania.		
Razem:		45 min

* czas można nieznacznie skrócić lub przedłużyć w zależności od jakości pracy grupy. Możliwe jest też wprowadzenie ograniczeń np. w postaci milczenia. (Jeśli uczniów w klasie jest więcej niż słowa w haśle należy wykorzystać kartki wyłącznie z numerami).

** miejsce można zaznaczyć na podłodze za pomocą taśmy malarskiej

** należy określić sygnał, który wyznacza początek i koniec nadawania komunikatów, może się bowiem zdarzyć, że falstart lub działanie po czasie doprowadzi do nieprawidłowego wykonania ćwiczenia.